

YLÖS HELVETISTÄ

KIRJ. KONRAD LEHTIMÄKI
(Jatk. edell. num.)

— kysyi Marcus hämmästyen.
— Tietyt minun mielestäni ei se vielä silläkään ole kostettu, — vastasi Antonius. — Varsinkin kun on satoja, tuhansia viattomasti tuhotuuta — joita ei voida koskaan kos-
taa. Sentähden tämä olikin pieni ja verrattain rajoitettu tapaus, eikä ole varmaa, oliko hänkään edes pääsyyllinen rikokseensa. Nykyinen, mi-
litaristinen hirmuvalta kehittää käy-
reistä kukullaisia petoja — se täy-
ttyy kustaal!
— Niin minä kyllä käsitin hämä-
rästi, että sinä olet oikeassa, mutta
minä en voinut toisin tehdä! Ajat-
tele mitä hän teki!
— Ystävänä! — sanoi Antonius,
katsahtaen hänen silmiinsä. — Mi-
nä kyllä ymmärrän sinut täydellises-
ti.
Nyt puuttui puheeseen myöskin
toinen senkundanntti, eräs tykkiväen
luutnantti Augustus, joka poikasesta
asti oli ollut Marcuksen ja Anto-
niuksen ystävä. Hänen kauniit, hie-
nopiirteiset kasvonsa olivat vieläkin
kalpeat, ja hän puhui epäroiden:
— Kyllä minäkin ymmärrän si-
nut, mutta en voi auttaa, että se
lopulta tuntui..... sitenkin raa'alta.....
Minua puistatti.....
— Mutta eihän maapallolla saa
olla mitään liian raakaa upseereille!
— huudahti Marcus pidätetyllä har-
milla. — Kymmenettuhannet kuol-
leet, sadattuhannet silvot ruumiit,
poltetut kylät, maahan jaotetut kau-
pungit: hävitys ja kuolema — se-
hän on upseerin varsinainen työ!
Juuri upseerin täytyy olla kaikista
raakamaisin: hänenhän täytyy pakot-
taa viattomat ihmiset noihin raakuuk-
siin, kuoleman uhalla! — Marcus
koetti nauraa, mutta hänen kasvonsa
väännyivät pidätetyistä vihasta ja ää-
nessä kuvastui viiltävä katkeruus:
— Tietyt ei se ole vähäkään
raakaa kun sinä suuntaat suurtyk-
kisi turvattomiin kaupunkiin, ja
naiset, vapisevat vanhukset ja pienet
viattomat lapset silpoutuvat silmän-
räpäyksessä kappaleiksi! Ja kun mi-
nä ilmasta pudottelen sinne saman-
laisia pommeja, niin eihän se mitään
tee — eihän se ole raakuutta! Mut-
ta kun minä annan hengenvaaratto-
man muiston santarmiupseerille, ih-
mispedalle, joka on tuhonnut luke-
mattomien viattomien elämän, niin
silloin minun ystäväni puistattaa.....
Se on hirvittävä raakaa — sillä hyt-
tyksen te kuurnitsette, mutta kame-
lin te nielette!
Hän ei voinutkaan enää säilyttää
pilkallista sävyään; hän kalpeni vä-
vosta ja lisäsi hiljaa, läpitunkevasti:
— Kun sinä tulet puhmaan raa-
kuudesta minulle, jonka ammatti on
raakuus — niin eikö sinua hävetä?
He olivat parhaillaan luonnonpuis-
ton autioilla kävelytiellä; Augustus
seisahtui tarttuen Marcuksen käteen
ja puhui mielenliikutuksesta vapi-
sevalta äänellä:
— Ystävänä! — ystävänä! — anna
anteeksi! — Minä olen puhunut a-
jattelemattomasti..... Mutta älä vain
luule että hyväksyisin sota! Ei, a-
jattelen siitä aivan samoin kuin sinä
ja ehkä kerran saat tietää, miksi
vielä olen upseerina..... Älä vain
ole vihainen — minulla on sellainen
luonne, että sen kun juuri näkee.....

en ymmärrä itsekään.....
Hän oli liikuttettu, että kyyneleet
nousivat hänen silmiinsä. Marcus
pudisti hänen kättään sanoen läm-
pimästi:
— En, en veli! Kun kerran sa-
pot, että..... Älä sinäkään voli muis-
tele minun loukkaavia sanojani —
olen tuon asian tähden kärsinyt lii-
si.....
— Ei puhuta enää tästä, veljeni!
— lisäsi Augustus.
— Marcus, oletko jo kauan ym-
märtänyt kaikki noin selvästi.....?
Eihän koskaan ole noin puhunut!
— kysyi Antonius ja hänen äänensä vä-
reili omituisesti; Marcus näki noiden
mustien silmien loistavan innostuk-
sesta ja sisäisestä ilosta.
— Olen paljon ajatellut noita a-
tioita viime aikoina, — vastasi Mar-
cus. Sitten hän kertoi lyhyesti van-
kilatunneilmaansa; kertoi kohtauksensa
raajarikkojen kanssa, ja mitä oli tun-
tenut nähdessään suuret työläisjou-
kot, sekä lopetti seuraavasti:
— Siitä vain olen pahoillani, etten
ennen tullut ajatelleksi oikeata e-
lämää..... Keksintöni on ehkä vie-
nyt niin harrastukset, ettei ole riit-
tänyt tärkeimpään.....
— Kyllä sinä pian opit tunte-
maan.....
Kun Augustus oli noussut raitio-
tievaunuun, lähteäkseen kasarmiin-
sa kaupungin toiselle puolelle, sa-
noi Antonius hiljaa:
— Tiedätkö, minä olen saanut
tietää, että hallitus salassa valmis-
telee sotaa naapuri valtakuntaa vas-
taan. Ja se pitäisi saada estetyksi.
Jos sinä saisit sen keksintösi valmiik-
si, niin ehkä sekin olisi suureksi a-
vuksi.....
— Veljeni — kuiskasi Marcus
kiihkeästi. — Nyt minun täytyy
onnistua! Minä alan kokeilla yöt
ja päivät!
— Älä sentään rasita itseäsi lii-
ksi — silloin ei onnistu niinkään. O-
letko varma nyt, ettei se herätä epä-
luuloja, jos olet kovin paljon siellä
kokeilupajassasi?
— Ei vähäkään! — vastasi Mar-
cus ja lisäsi hymyillen: — Olen il-
moittanut päällikölle, että koetan
keksiä parhaillaan erästä apulaitetta
koneeseeni..... hän on antanut mi-
nulle lisää vapauttakin. Ja nyt odot-
taa jännittyneenä, että onnistuisin —
että hän saisi minun tähteni vielä
toisenkin ritimerkin!
He erosivat hiljaa naurahtaen.
MILJOONIEN NIMESSÄ.
Marcuksen kuumeisilla kasvoilla
kuvastui salaperäinen riemu ja hur-
maus, kun hän seisahtui keskelle ko-
keilupajansa lattiaa. Hän tuijotti het-
kisen loistavien silmien yhteen paikkaan
— niinkuin olisi kaukaisuudessa nä-
nyt jotain kaunista ja ihmeellistä —
ja kuiskasi itsekseen:
— Vihdoinkin.....
Sitten hän puki takin ylleen, sam-
mutti sähkölampun ja poistui. Ja
noustessaan portaita ylös maanpin-
nalle, hän tunsi jäsentensä vapise-
van ja päässä humisi — hän oli kuu-
meisella innolla taukoamatta työsken-
nellyt kolme vuorokautta.
Oli vielä miltei pimeä. Kylmä aa-
muilma tuntui virkistävän, mutta sit-
tenkään ei hän malttanut kävellä,
vaan otti auton ja ajoi siihen kaupun-
ginosaan missä Antonius asui.
Marcus oli pari päivää sitten saa-
nut hänen asuntonsa avaimen. Hän
hiipi taloon salatiensä myöten, sit-
ten äänettömästi aukasi oven, asteli
ystävänsä vuoteen viereen ja lausui
hiljaa hänen nimensä. Antonius hy-

pähti hätkähtäen istualleen, ja kun
kuulalla! Mutta nyt sinä olet clossa
— ja valmiina on 20 kappaletta maa-
ilman parasta lentokonetta ja uusia
tulee! —
Marcus tuijotti häneen allistyneenä,
ja Antonius jatkoi hitaasti ja salape-
räisesti ääntään hiljentäen:
— Minä taas olen pitänyt huolta
siitä, että näissä koneissa on meikä-
läiset ohjaajat.
— Oo, onko tämä totta? — än-
kytti Marcus tuijottaen hämmästy-
neenä ystävänsä. — Miten sinä olet
voinut saada niin paljon.....?
— Niinkuin ehkä tiedät, — alkoi
Antonius kylmästi puhua, — sain
minä peria miljoonaaomaisuuden. Ja
erästä syystä olen minä kouluuttanut
parikymmentä sopivaa nuorukaista il-
mailloiksi — ja avustanut vielä muu-
tampia..... Nämä ovat yleensä hyviä
ilmailloja, ja kun minä olen harjoit-
tuspäällikkö, ehdotin sinun uusiin
koneisiin ainoastaan meikäläisiä! Ei-
kö näin ole parempi?
Viime lauseen heitti hän kuin il-
kamoiden.
Äskeinen hämmästyks ja lumous val-
tasi Marcuksen kaksinkertaisena.
— Sentähden sinä minuaikin avus-
tit.....? — änkytti Marcus.
— No, jos niin tahdot sanoa.....
Mutta älkäämme enää puhuko tästä.
— Mutta enhän minä ole nähin
asti ymmärtänyt mitään..... Kuinka
sinä voit luottaa minuun.....?
Silloin Antonius puristi Marcuksen
kättä, ja katsoen häntä miltei hel-
lästi silmiin, sanoi hiljaa, korostaen
joka sanan:
— Marcus minä tiesin, että sinä
tulet kerran muistamaan isäsi.
Marcus tunsi itsensä lapseksi tuon
miehen edessä. Hän ei sanonut mi-
tään, mutta hänen katseestaan loisti
ihailu ja kiitollisuus.
Antonius piteli yhä hänen kättään
ja katsoen häntä silmiin kostealla
katseellaan, puhui hän katkonaisella,
käheällä äänellä:
— Marcus..... sinä tiedät, miten
molemmat veljeni..... Niin..... sinä
olet saman luontoinen kuin minun toi-
nen veljeni..... ja minä..... minä olen
pitänyt sinusta niinkuin.....
Jotain outoa ja suurenmoista ilmeni
noiden kahden suudenluujan miehen
hellyydessä: Marcuksen kasvot kal-
penivat, hän puristi tietämättään kai-
kin voimin toisen kättä, katsoi häntä
tulisesti silmiin, ja vain hampaitaan
kiristään onnistui hänen tukehtua
nyyhkytyksensä. Vihdoin hän än-
kytti hiljaa:
— Veljeni..... sinä minut pelas-
tit..... vankeudesta.....
— Minä olin levoton sinun tähte-
si, veli.....
— Veljeni..... veljeni, — sopersi
Marcus kuiskaten ja painoi päänsä
Antoniuksen olkapäätä vastaan.
Suuri hellyys täytti hänen sydä-
mensä ja hänen oli vaikea pidättää
tuota äänetonää, kurkkuun kohoavaa
nyyhkytystä — hän pidätti pienen
aikaa hengitystäänkin; sitten kuuli
hän Antoniuksen sanovan reippaasti:
— Niin veli! Meillä on toivoa!
Ja sinäkin kohoat taas yhden arvoas-
teen.....
— Ilmoitanko minä siis tämänkin
keksinnön hallitukselle? — kysyi
Marcus neuvottomana.
— Mitä pikemmin sitä parempil!
Päiset eroon urkkijoista — santar-
mikapteenin pudotettu nenä unhoite-
taan! Sillä katso, veli: lukematto-
mat kerrat on yhden tuollaisen roiston
nenän tähden pudotettu monen rehel-
lisen miehen pää.
(Jatk.)